

Chuyện chiếc còi tăm

[Trương Nguyễn Thành](#)

05/10/2020



Tác giả, GS Trương Nguyễn Thành. Nguồn: VNN

Câu chuyện xảy ra với tôi cách đây 40 năm trước và từ đó đến nay tôi chưa hề nói với ai kể cả người trong gia đình.

Trong lúc tranh luận với ông Biden, ứng viên tổng thống từ đảng Dân Chủ, TT Trump tuyên bố thông tin cho nhóm cực đoan white supremacy Proud Boys ‘stand back and stand-by’ như mệnh lệnh của cấp chỉ huy ‘lui về và chờ lệnh tôi’.

White supremacy là một nhóm người da trắng, tin rằng người da trắng hoàn hảo về mọi mặt kể cả thông minh hơn tất cả chủng tộc khác. Những cảm xúc của 40 năm về trước ùa về và tôi quyết định nói ra mặt trái của xã hội Mỹ về phân biệt chủng tộc ngày hôm nay.

Khi mới qua Mỹ, tôi phải học lại một năm trung học vì không biết tiếng Anh và cũng không có một tài liệu minh chứng trình độ học vấn nào trong người. Gần cuối học kỳ mùa đông năm 1981, thầy lớp Vật lý đưa cho mỗi học sinh hai hộp tăm và

một miếng keo dán bìa mõi hs làm một cái cẩu với khoảng trống tôi thiêu là xx inches. Sau đó sẽ có một cuộc thi coi cẩu nào có sức chịu nặng cao nhất. Tất cả mọi công việc xây dựng cẩu phải làm trong lớp và không được đem về nhà.

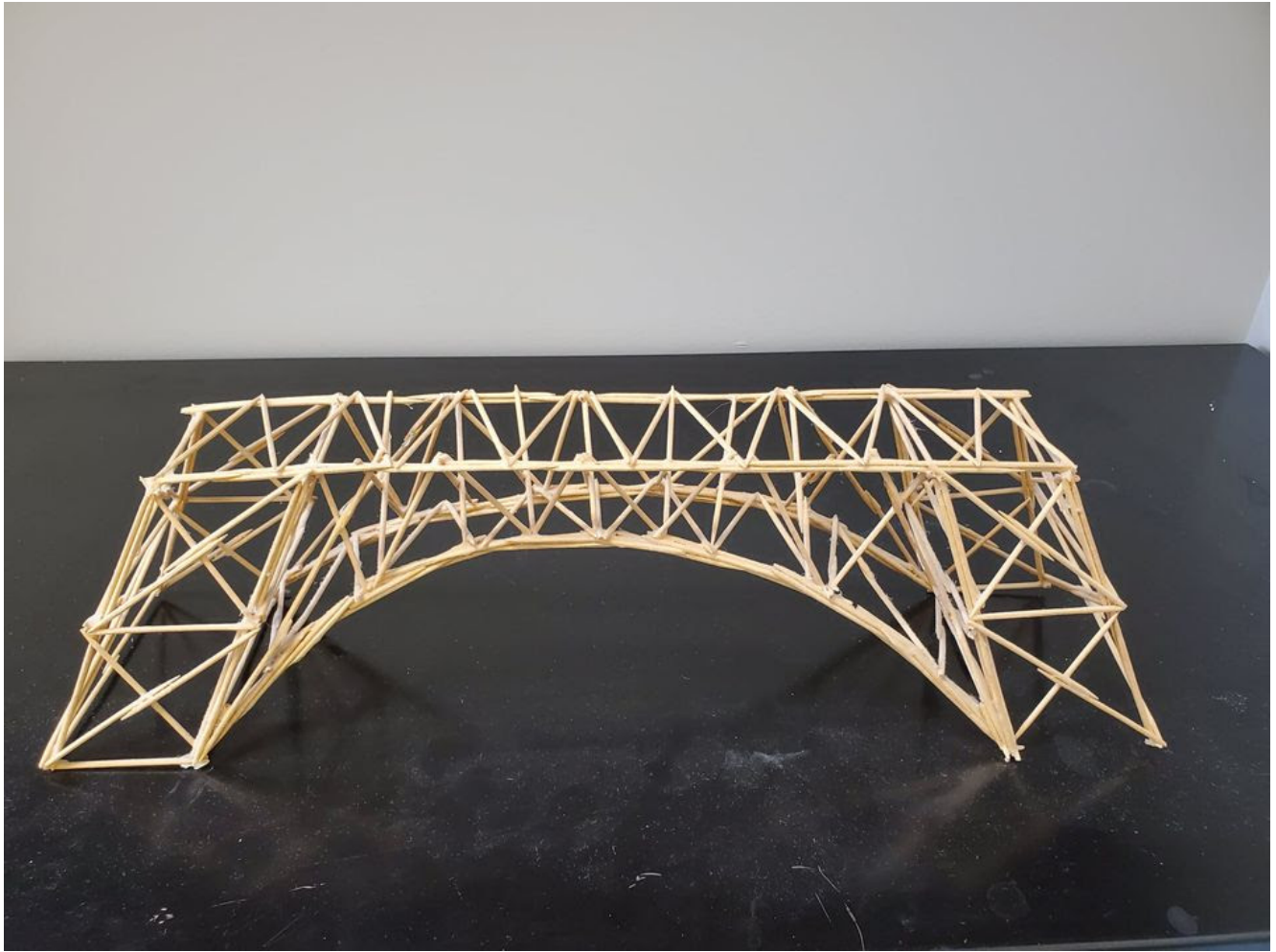
Tất cả các bạn trong lớp háo hức bắt tay vào việc xây dựng mô hình cẩu. Còn tôi thì vào thư viện lấy hết tất cả các sách nói về cẩu, tôi đem về lớp ngồi xem từng cái cẩu và suy nghĩ về những yêu cầu cần thiết để có cây cẩu vững mạnh. Tư duy này sau này tôi mới hiểu từ câu nói của TT Lincoln 'Cho tôi 6 tiếng để đẽo cái cây thì tôi bỏ 4 tiếng để mài rìu'.

Sau hai ngày phần lớn các bạn trong lớp đã xong hơn nữa còn tôi thì chưa bắt đầu. Các bạn chọc 'À, bạn không biết làm sao à? Chứ sao không thấy bạn làm gì cả?' Tôi chỉ cười. Đến ngày thứ 3 tôi mới lấy viết chì vẽ kiểu trên tờ giấy và vẽ đường cong mẫu cho hai cột ngang dưới chính. Nhờ có bản vẽ với kích thước thật 1:1 nên tôi hoàn tất cẩu tấm cũng khá nhanh chóng.

Buổi thi đầu bắt đầu, tất cả cẩu tấm được dán s, được trưng bày hàng lang trường đến đến phòng ăn trưa để tất cả học sinh trong trường bầu chọn chiếc cẩu được thiết kế đẹp nhất. Cuối ngày khi đếm phiếu, cẩu tôi được gọi 'đẹp nhất'.

Ngày hôm sau thi đấu kỹ thuật. Các thanh tạ 5 và 10 lbs được đặt lên cẩu đến khi nó gãy. Các bạn háo hức thanh cẩu của mình nên tôi thanh chốt. Đến lượt tôi thì cẩu chịu nặng nhất là 90 lbs. Khi cẩu tôi lên 100 lbs thì ai cũng trầm trồ.

Tôi như nín thở khi đặt tạ lên. 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140 lbs tôi thấy cẩu bắt đầu run và bung một cây chông ngang như ở dưới đáy. Tôi nói thanh: 'Em không muốn thanh nữa. Để thanh rời và em muốn giữ nó làm kỷ niệm.' Thanh OK và nói với cả lớp, kỷ lục xưa này của lớp là 120 lbs và tôi đã phá kỷ lục vượt lên trên 140 lbs (vì cẩu chưa gãy). Hôm đó tôi vui lắm ôm hai giẻ cups về khoe cha mẹ nuôi.



Chiếc cầu tăm của tác giả. Ảnh: Trương Nguyễn Thành

Vài ngày sau đó, trên báo của trường có một bài bình luận nặc danh đưa ra một thuyết âm mưu “Đó một đứa tị nạn từ Việt Nam, tiếng Anh thì không biết, kiến thức thì cũng không mà có thể đạt được cả hai giới vật lý và phá kỷ lục xưa nay bởi 20 lbs là điều không thể. Điều đó chắc có thể xảy ra là người đó ‘cheat’, lừa đảo hay gian lận bằng cách nào đó mà chưa phát hiện được mà thôi”.

Khi vào lớp Lý, một bạn đưa bài cho tôi đọc. Thầy hôm đó rất giận, mắng các bạn rất nhiều, tôi không rõ hết (vì tiếng Anh còn kém) nhưng đại khái ‘Các em thầy bạn Thành biết cả thời gian chuẩn bị, biết nghiên cứu, biết nghĩ tính toán và thiết kế, các em đã không có làm điều đó. Kết quả cuộc thi quá rõ ràng như thế... các em thua thì cũng nên thua một cách lịch thiệp (‘loose gracefully’)...’

Trường tôi nằm ở miền Bắc tiểu bang Minnesota, ở một khu vực đông quê khá hẻo lánh và đa số là người da trắng. Trong trường

chúng có một vài đứa da màu là con nuôi của những gia đình Mỹ trắng và tôi là một trong số đó. Lớp Lý của tôi có một số bạn thật là hoàn hảo, học giỏi, chơi thể thao giỏi, chơi nhạc cụ cũng giỏi, chúng những thứ mà còn đẹp trai đẹp gái nữa và theo tôi biết từ các bạn khác thì họ là con của những nhà giàu trong khu phố này.

Một hôm trong lớp Lý, tôi xin phép được đi vệ sinh. Chừng một phút sau thì tôi thấy một số (4) bạn trong lớp (trong nhóm học sinh hoàn hảo) cũng vào phòng vệ sinh. Một bạn to lớn (dân chơi football) đứng dang tay, dang chân chặn cửa không cho tôi ra trong khi ba bạn còn lại bắt đầu la hét vào tai tôi hoặc đưa mặt sát vào mặt tôi la hét.

– Thằng ngu xuẩn kia mày tưởng mày thông minh lắm hả. Mày là một thằng ngu xuẩn, tiếng Anh thì không biết nói, mày từ những cái chửi tranh vách đất mà tao thấy trên TV. Vậy mà mày nghĩ mày thông minh hả...

– Mày hãy vào lại cái chửi của mày đi. Ở nước Mỹ này không welcome mày và cũng không có gì cho mày. Cút về Việt Nam đi đi khốn.

Tôi van xin cho tôi đi 'Please, let me go' nhưng tên to con đã dùng thân mình của ra vào và còn hét vào mặt tôi 'Tụi tao đang nói chuyện với mày đấy, mày có biết không thằng ngu'. Chúng liên tục chửi bới và tôi phải đứng yên chịu trận. May quá tiếng chuông reo hết tiết đã cứu tôi. Trước khi bỏ đi chúng còn hăm dọa 'Mày mà báo cáo với trường thì chúng trao sẽ treo cổ mày như mấy thằng da đen đấy'.

Tôi không phải là người thông minh. Nhưng mỗi lần nhìn vào cái câu tằm này tôi có thêm động lực để phần đầu vượt qua mọi khó khăn và quyết tâm để lại đầu ở những nơi tôi học hay làm, để những người theo chủ nghĩa white supremacy phải suy nghĩ.

Khi ông Trump bỏ nhóm Proud Boys 'stand-back and stand-by' đã thể hiện ông ta là thủ lĩnh của nhóm White Supremacy. 40 năm sống ở Mỹ, chưa khi nào mà tôi thấy xã hội Mỹ phân rẽ tị tị

như 3-4 năm qua và ông Trump trong cương vị Tổng Thống chỉ đưa thêm vào là.

Qua trải nghiệm của năm đầu sống ở Mỹ, tôi trở nên rất nhạy bén nhận ra những người kỳ thị chủng tộc. Tôi có thể nói rằng ông Trump là một người theo chủ nghĩa White Supremacy, kỳ thị người da màu và không xứng đáng là một tổng thống của một nước hùng mạnh nhờ vào đa dạng chủng tộc. Tuy thế tôi vẫn cầu mong cho ông chóng khỏi bệnh dịch covid-19. Tôi nghĩ ông sẽ chóng khỏi thôi vì với ông, nó chỉ là một bệnh cúm bình thường không có gì phải quan ngại!

Tôi biết rất nhiều bạn Việt Nam ủng hộ ông Trump vì ông ta chống TQ. Nhưng tôi sẽ bầu ông ra khỏi ghế Tổng thống trong tháng sau. Bầu cử lớn này không phải để bầu một người vào vị trí ứng cử, mà để truất phế người đang ngồi ở vị trí đó.

[Trương Nguyễn Thành](#) : Đại học, bằng cử nhân với danh dự (honors) ngành hóa cộng với 4 ngành phụ Toán, Lý, Công Nghệ Thông tin, và xác suất thống kê. Có 6 bài báo nghiên cứu khoa học quốc tế trong đó hai bài là tác giả chính và một bài viết với sự trợ (sự phụ của sự phụ) John Pople (Chemistry Nobel prize winner năm 1998). Kịch lục này không biết có ai ở đó phá chưa. Tuy nhiên rất khó đấy vì trung bình một luận án Tiến sĩ có bốn bài báo quốc tế.

Cao học, được vào Tiến sĩ dự bị chỉ sau 4 quarters (sớm nhất từ trước đến lúc này). Lúc này tôi đã có hai bài báo quốc tế với GS hướng dẫn rồi. Luận án ra trường TS với 16 bài báo quốc tế, 90% là tác giả chính. Kịch lục này đến nay ở khoa này vẫn chưa ai phá vỡ.

Ở ĐH Utah, thăng chức từ Assistant Professor lên Associate Professor trong 5 năm với danh sách 40 bài báo quốc tế. Thăng chức từ Associate Prof lên Full Prof cũng trong 5 năm với danh sách 100 bài báo quốc tế. Hai kịch lục này thì từ khi TNT thăng chức Associate Prof cho đến nay, gần 25 năm chưa ai trong khoa

phá vỡ.
